

Nr 434.

Godkänd av första kammaren den 17 juni 1920.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension.

(Bankoutskottets utlåtande nr 84.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 30 april 1920 avlåten proposition, nr 435, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension.

Förslaget avser sådana ändringar i den civila pensionslagen, vilka föranledas av bifall till Eders Kungl. Maj:ts i särskilda propositioner till innevarande års riksdag framlagda förslag

dels om viss organisationsändring för statens tvångsarbetsanstalter å Svartsjö och i Landskrona,

dels om antagande av särskilda lagar angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, statens järnvägar, tele-

grafverket och statens vattenfallsverk samt för tjänstemän vid domänverket,

dels ock om inrättande av en assistentbefattning hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala.

Slutligen har förslag framlagts om sänkande av pensionsåldern för lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut.

Vidkommande till en början Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser statens tvångsarbetsanstalter, tjänst innehavare vid kommunikationsverken samt assistentbefattningen hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, har riksdagen, som, på sätt riksdagen i särskilda skrivelser anmäler, bifallit de propositioner, av vilka förevarande ändringsförslag föranletts, icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Beträffande härefter de ändringar, vilka föranletts av Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 422 med förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket, har riksdagen, som beslutit att provisoriskt för år 1921 godkänna ny lönestat för domänverket samt hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om förnyad utredning angående löne- och organisationsförhållandena vid samma verk, i skrivelse den 10 juni 1920 (nr 354) anmält, att riksdagen icke ansett sig för närvarande böra bifalla berörda proposition nr 422. På grund härav läser domänverkets personal, ehuru densamma i avlöningshänseende provisoriskt uppförts på ny stat, dock i fråga om pension och pensionsavgifter m. m. böra anses kvarstå på den gamla staten, intill dess en ny lönereglering må bliva definitivt antagen och frågan om nya pensionsbestämmelser i anslutning härtill slutligen lösas. Riksdagen har därför i ett inom riksdagen uppgjort, här nedan intaget förslag till lag bibehållit nu gällande pensionsbestämmelser för personal tillhörande domänverket.

I fråga om lärare vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut hava dessa befattningshavare, såsom departementschefen erinrat, i 1907 års pensionslag beretts tillfälle att erhålla full pension vid något tidigare levnadsår samt vid avsevärt lägre tjänstålder än som är stadgat för civila tjänst innehavare i allmänhet, detta på den grund att det för dem krävdes mer än vanligt långa förberedelser för att vinna och ådagalägga nödig kompetens för respektive befattnings behöriga skötande. Ifrågavarande tjänst innehavare erhålla sålunda enligt nuvarande pensionsbestämmelser hel pension vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår. Nu har ifrågasatts, att tjänståldern för erhållande av hel pension skulle

ytterligare sänkas till tjugu år. Såsom skäl härför hava åberopats de svårigheter, som med de för ifrågavarande befattningar gällande pensionsförmåner visat sig kunna uppstå att få befattningarna på fullt tillfredsställande sätt besatta, särskilt med hänsyn till den skarpa konkurrensen med industrien om de för befattningarna mest kompetenta personerna.

Riksdagen vill erinra, hurusom i samband med framläggande av förslag angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid allmänna läroverk, seminarier, folk- och småskolor m. fl. undervisningsanstalter (prop. nr 260 vid 1918 års lagtima riksdag) från lärarlönenämndens sida ifrågasatts, att lärare vid statsanstalt skulle vid beräkning av tjänstår för pension få tillgodoräkna sig visst antal tjänstår såsom lärare vid kommunal anstalt. Löneregeringskommittén anförde emellertid betänkligheter mot att genom partiell ändring i gällande lag till förmån för viss grupp av tjänst innehavare föregripa den allsidiga utredning, detta spörsmål enligt kommitténs mening måste underkastas, innan det i sin helhet kunde komma att framläggas till statsmakternas prövning. Departementschefen ansåg sig på grund härav icke böra för det dåvarande föreslå några åtgärder i det av lärarlönenämnden angivna syfte. Enligt vad riksdagen inhämtat, har löneregeringskommittén under den senaste tiden verkställt utredning i ämnet och avgivit förslag rörande, bland annat, i vad mån befattningshavare i statens tjänst må för beräkning av pension tillgodoräkna sig tjänstår i enskild eller kommunal tjänst. Vid sådant förhållande synes riksdagen ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag innebära ett föregripande av frågans slutliga lösning i ett sammanhang, och har riksdagen på grund härav icke ansett sig kunna biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Även ifrågavarande pensionsbestämmelser böra sålunda bibehållas i sin nuvarande lydelse.

Av de sålunda av riksdagen godkända ändringarna i civila pensionslagen torde de, som sammanhånga med den föreslagna omorganisationen av tvångsarbetsanstalterna och inrättandet av en assistentbefattning hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, böra träda i kraft den 1 januari 1921 samt de, vilka föranledas av den nya pensionslagen för kommunikationsverkens personal, vinna tillämpning redan från och med den 1 juli innevarande år.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, antagit följande

Förslag

till

Lag

om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension.

Härigenom förordnas, att 2, 5, 6, 7 och 13 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension skola, 5, 6, 7 och 13 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsråds-, justitieråds- och regeringsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, lärarbefattning vid folkskoleseminariernas övningsskolor, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad i fråga om pension nu är eller framdeles må varda stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

för manlig — — — trettiofem tjänstår;

för kvinnlig — — — trettio tjänstår;

dock att sådan rätt inträder:

a) — — — — —;

b) — — — — —;

c) — — — — —;

d) — — — — —;

e) för fyringenjör och verkmästare vid lotsstyrelsen, befälhavare å lotsverkets ångfartyg Vega, å lotsverkets ångfartyg anställd maskinist och uppborrdsman, å fyrskepp anställd fyrmästare eller reservfyrmästare, fyrvaktare och befälhavare eller reservfyrvaktare, fyrvaktare samt fyr-

biträde, manlig befattningshavare, tillhörande ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka, betjante vid tullverkets kust- och gränsbevakning, gymnastiklärare och musiklärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna, de vid blindundervisningsanstalterna anställda lärare ävensom beridare vid hingstdepå: vid sextiotvå levnads- och trettio tjänstår;

f) för förste provinsialläkare: vid sextiofem levnads- och tjugutre tjänstår;

g) för yrkesinspektör och manlig assistent inom yrkesinspektionen ävensom underinspektör, för bergmästare, gruvingenjör, sprängämnesinspektören och inspektör över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, för chefen för statens provningsanstalt samt avdelningschef och förste avdelningsingenjör vid anstalten, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärintitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt ävensom för statskonsulenter i olika grenar av lantushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår;

h) för rektorer och lektorer vid tekniska fackskolor och tekniska gymnasier: vid sextiofem levnads- och trettio tjänstår;

i) för läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka, ämneslärare vid allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna samt annan övningslärare vid sådan läroanstalt än de under e) särskilt angivna ävensom för lärare vid skeppsgosseskola: vid sextiofem levnads- och trettiotre tjänstår;

k) för den manliga bevakningspersonalen vid fängvårdsanstalterna och statens tvångsarbetsanstalter, maskinist och förman vid statens uppfostringsanstalt å Bona, lotskapten, lotslöjtnant, överlots, å fast fyr anställd fyrmästare, uppbördsfyrvaktare, fyrvaktare och fyrbiträde, landsfogde och landsfiskal, betjante vid tullverkets lokalförvaltning, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala och assistent hos honom samt skogvaktare vid nämnda universitet, andra ämnes- och övningslärare vid statens läroverk än de under e), g), h) och i) särskilt angivna ävensom statsgeologer, lantbruksingenjörer och distriktslantmätare, förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten samt föreståndare och skogsrättare

vid statens skogsskolor, distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten ävensom observatorer, geodeter, kartografer, manliga ritare och gravörer vid rikets allmänna kartverk samt förste aktuarie, aktuarie, kartograf, manliga ritare och gravörer vid sjökarteverket: vid sextiofem levnads- och trettiofem tjänstår;

l) för chefen för lantbruksstyrelsen: vid sextiosju levnads- och tio tjänstår såsom chef för nämnda styrelse;

m) för lantbruksinspektoren vid statens uppfostringsanstalt å Bona, ledamöterna å skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning, byråchefen för lantbruksärenden i lantbruksstyrelsen och lantbruksakademiens sekreterare, tillika ledamot och sekreterare i styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och ordförande i anstaltens nämnd: vid sextiosju levnads- och tjugufem tjänstår.

6 §.

Skyldighet att från tjänsten avgå inträder:

- a) — — —;
- b) — — —;
- c) — — —;
- d) — — —;

Befinnes tjänstinnehavare vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänst-åligganden, och har sådan tjänstinnehavare tillika antingen, där enligt 5 § rätt till hel pension inträder vid sextiosju levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst sextiofem år, eller, där enligt samma paragraf rätt till hel pension inträder vid sextiotvå år eller fråga är om läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuka eller förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, uppnått en levnadsålder av minst sextio år, eller, där fråga är om maskinist eller förman vid statens uppfostringsanstalt å Bona, skogsförvaltare vid universitetet i Uppsala, assistent hos honom eller skogsvaktare vid nämnda universitet, tjänstinnehavare inom den förvaltande eller bevakande personalen vid skogsstaten, föreståndare eller skogsrättare vid statens skogsskolor, betjante vid tullverkets lokal-förvaltning eller de i 5 § k) omförmälda tjänstemän vid lotsverket, rikets allmänna kartverk och sjökarteverket, uppnått en levnadsålder av minst sextiotre år, eller ock, där fråga är om yrkesinspektis, kvinnlig assistent inom yrkesinspektionen, mästrelots eller lots, uppnått en levnadsålder av minst femtioåtta år, äge Konungen, uppå därom en vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänstinnehavare skyldig att från tjänsten avgå.

7 §.

Vid — — — pensionsunderlag.

Har — — — av hel pension.

Tjänstinnehavare — — — inträde.

Om den, som är berättigad till pension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt föreskrift i lagen angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk eller i reglemente för kassa för pensionering av i statens tjänst anställd icke ordinarie personal, räknas sistnämnda pension som del av den honom enligt denna lag tillkommande pension, vilken alltså skall minskas med det pensionsbelopp, som pensionstagaren sålunda äger utbekomma från pensionsförsäkringsfonden.

13 §.

Pension enligt denna lag sökes i fråga om tjänst vid tullverket hos generaltullstyrelsen och i fråga om tjänst vid domänstyrelsen eller tjänst, som lyder under denna, hos domänstyrelsen, dock att pension för generaldirektör vid nämnda styrelser sökes hos statskontoret.

I — — — statskontoret.

Om — — — Konungen.

Pensionen — — — upphör.

Häftar — — — guldits.

Denna lag träder i kraft, såvitt angår den manliga bevakningspersonalen vid statens tvångsarbetsanstalter och assistenten hos skogsförvaltaren vid universitetet i Uppsala, den 1 januari 1921 samt i övriga delar den 1 juli 1920.

Stockholm den 17 juni 1920.

Med undersåtlig vördnad.